

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Agur Maandi
Riigi Kinnisvara AS

Teie 30.10.2024

Meie 29.11.2024 nr 2.3-8/24/2759-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles soovite AKI seisukohta seoses küsimusega, kas Riigi Kinnisvara AS-il (RKAS) ja/või koolipidajal (Haridus- ja Teadusministeeriumil (HTM) või konkreetsel koolil) on õigus üle kontrollida/veenduda, kas riigihanke raames teenust osutaval koristajal, kes puutub vahetult lastega/noorukitega kokku, on olemas selleks vajalik kehtiv tervisetõend, või peab piirduma üksnes töövõtja (koristusettevõtte) sellekohase kinnitusega.

Selgitasite, et hangetes on nõutav, et koolis teenust osutavatel puhastusteenindajatel peab olema kehtiv tervisetõend. Töövõtja (koristusettevõtte) keeldub koolile oma töötaja tervisetõendit väljastama põhjusel, et puudub õiguslik alus oma töötaja tõendit lepingupartnerile edastamiseks, kuna tervisetõendis sisalduvad terviseandmed (ehk eriliiki isikuandmed). Leiate, et põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest (PGS) tulenevalt on koolil kohustus ennetada ohustavaid olukordi, mille alla võiks panna ka kohustuse võtta tarvitusele meetmed viiruste leviku piiramiseks, st veendumise, et koolis mistahes alusel tegutsevad isikud ei oleks nakkusohtlikud. Lisaks leiate, et nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (NETS) § 13 lg-t 1 saaks tõlgendada laiendavalt, lugedes sättes viidatud „tööandja“ alla kas hankija (RKAS) või siis koolipidaja (teenuse tellija).

Ülaltoodust järeldate, et ei peaks olema otsust takistust, kui koolipidaja kontrollib lastega vahetult kokku puutuvate puhastustöötajate tervisetõendi olemasolu. AKI ei saa Teie järeldusega nõustuda ja seda alljärgnevatel põhjustel.

Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) kohaselt peab igasuguseks isikuandmete töötlemiseks olema õiguslik alus ning töötlemine peab olema kooskõlas IKÜM artiklis 5 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtetega. Eriliiki isikuandmed, sh terviseseisundit puudutavad andmed on oma olemuselt põhiõiguste ja -vabaduste seisukohast eriti tundlikud ning väärivad seetõttu erilist kaitset, sest nende töötlemise kontekst võib põhiõigusi ja -vabadusi olulisel määral ohustada. Seetõttu on eriliiki isikuandmete töötlemine reeglina keelatud, välja arvatud IKÜM artikli 9 lõikes 2 ammendavalt loetletud alustel.

Antud juhul ei tule ilmselgelt kõne alla koristaja eriliigiliste isikuandmete töötlemine nõusoleku alusel, seega peab isikuandmete töötlemise alus tulenema seadusest, mida antud juhul ei esine. PGS ei sätesta kooli õigust töödelda koristaja isikuandmeid (seda enam eriliigilisi isikuandmeid). AKI hinnangul ei luba viidatud tervise kaitse tagamise kohustus konkreetse isiku terviseandmete töötlemist, kuna selline õigus peab selgesõnaliselt tulenema volitusnormi sõnastusest, mitte selle võimalikust tõlgendusest. Ebaselge ning laiaulatuslikku tõlgendamist võimaldava volitusnormi sõnastus ei taga piisavat isikuandmete kaitset. Volitusnormist, mis annab loa isikuandmeid

töödelda, peab selgelt ja arusaadavalt sätestama töödeldavate isikuandmete liiki, ulatust, töötlemise eesmärke ja tingimusi.

Kool saaks küsida tervisetõendi ainult oma töötajalt ehk olles tööandja NETS § 13 lg 1 alusel, mitte PGS-st tulenevalt. AKI leiab, et NETS § 13 lg-t 1 ei saa tõlgendada laiemalt ning käsitleda kooli ja/või RKAS/HTM hankelepingu alusel tellitud teenuse kontekstis tööandjana. Ehk praegune seaduse sõnastus ei anna AKI hinnangul lasteasutusele seaduslikku alust kontrollida isiku tervisetõendi juhul, kui lasteasutusel ei ole selle isikuga töösuhet.

Küll aga nõustub AKI Teie seisukohaga, et see, millises juriidilises vormis on koristusteenust tellitud, ei tohiks ideaalis mõjutada lasteasutuse võimalust kontrollida lasteasutuses töötava ning laste ja noorukitega vahetult kokkupuutuva isiku tervisetõendi. MSVS § 3 kohaselt annab riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutus tasuta selgitusi **tema poolt väljatöötatud õigusaktide**, nende eelnõude ja **asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta**. Kuivõrd NETS-i väljatöötaja on Sotsiaalministeerium, siis puudub AKI-l pädevus anda õigusalaseid selgitusi NETS-i kohta. Seetõttu suuname Teie pöördumise selles osas vastamiseks edasi Sotsiaalministeeriumile, kes eelnõu ettevalmistajana oskab paremini selgitada seadusandja tegelikku tahet ning seaduse rakendamise võimalusi, sh saab ta vajadusel algatada vastava seaduse muudatuse.

Lugupidamisega

Irina Meldjuk
jurist
peadirektori volitusel